

35 anys d'història d'ACILS

Professionalitzar una llengua, construir una professió

La història d'ACILS és inseparable de la història de la professionalització de la interpretació en llengua de signes a Catalunya. Quan l'associació es funda l'any 1991, la figura de l'intèrpret encara no gaudeix de reconeixement social ni institucional. La interpretació existeix, però és majoritàriament assumida per familiars de persones sordes o per voluntariat, en un marc assistencial que no reconeix la complexitat lingüística ni la responsabilitat professional de la tasca.

Set intèrprets decideixen que aquesta realitat ha de canviar. Fundar una associació professional en aquell moment és un acte de visió i també de resistència: cal construir des de zero una estructura que defensi la formació, la dignitat laboral i el reconeixement d'una professió pràcticament invisible per a la societat oïdora i encara amb recels dins la mateixa comunitat sorda, acostumada a models assistencials anteriors.

Des del primer moment, l'associació treballa sobre dues idees fonamentals que marcaran tota la seva trajectòria: la llengua de signes és una llengua plena i natural, i la interpretació és un servei professional essencial. Aquest doble principi orienta totes les accions dels primers anys.

Els anys fundacionals: posar les bases (1991-1999)

La dècada dels noranta és una etapa de construcció intensa. ACILS impulsa els primers cursos de formació d'intèrprets reconeguts per l'administració pública educativa, una fita excepcional en el context estatal. Convèncer les institucions que la llengua de signes mereix un espai dins l'educació reglada és una tasca complexa, que exigeix negociació, pedagogia i perseverança. El desconeixement institucional és profund: sovint cal explicar des de zero què és una llengua de signes i per què cal formar professionals qualificats.

Paral·lelament, membres de l'associació redacten el Codi Ètic professional, juntament amb membres d'ILSE (*Intérpretes de lengua de signos de España*) d'arreu del territori i s'estableixen conjuntament els principis de conducta, responsabilitat i relació amb els usuaris. Aquest document no només regula la pràctica, sinó que contribueix a construir identitat col·lectiva i consciència professional.

Associació d'intèrprets de llengua de signes i guia-intèrprets de Catalunya

Durant aquests anys, ACILS participa activament en seminaris estatals i europeus, col·labora en la creació de xarxes professionals i contribueix a la fundació d'espais de coordinació internacional d'intèrprets. L'associació entén que la professió no pot créixer de manera aïllada: necessita diàleg, intercanvi i referents externs.

A finals de la dècada, les converses amb el Departament d'Ensenyament esdevenen constants. L'objectiu és clar: aconseguir una formació reglada estable. Aquest treball persistent culmina amb la posada en marxa del cicle formatiu de grau superior oficial d'interpretació en llengua de signes l'any 1995, un punt d'inflexió que consolida la professió dins el sistema educatiu.

En aquest mateix període, l'associació incorpora formalment la figura del guia-intèrpret de persones amb sordceguesa, ampliant el seu àmbit d'actuació i reconeixent la diversitat de necessitats comunicatives.

Entrada a la universitat i reconeixement (2000-2010)

L'inici del nou segle marca una etapa de consolidació. La presència d'intèrprets en àmbits educatius, institucionals i socials augmenta progressivament. La professió comença a ser visible, tot i que molt fràgil en termes laborals. ACILS actua com a interlocutora davant les administracions i participa en debats sobre educació bilingüe, accessibilitat i drets lingüístics. La defensa de la llengua de signes catalana esdevé inseparable de la defensa de la professió.

El 2008 s'assoleix una fita cabdal: es crea el grau universitari amb itinerari de llengua de signes a la Facultat de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra, un salt qualitatiu en la formació. Per primera vegada, la interpretació de la llengua de signes catalana entra plenament en l'àmbit universitari, consolidant així la professió.

Un altre moment clau arriba al 2010 amb l'aprovació de la Llei 17/2010, del 3 de juny, de la llengua de signes catalana, al Parlament de Catalunya. Aquesta llei representa un reconeixement institucional històric de la LSC i suposa un pas decisiu en la garantia de drets lingüístics de les persones sordes. Per a la professió d'interpret, la llei reforça el marc conceptual que legitima la seva existència: si la llengua és reconeguda, la interpretació professional també esdevé imprescindible.

Consolidació i nova etapa (2011-2016)

El 2011 se signa un conveni amb FESOCA per regular condicions laborals, un intent de dotar el sector d'estabilitat i criteris comuns. És un pas important en un context marcat encara per la precarietat i la manca d'estructures laborals clares.

El 2012 surten les primeres graduades universitàries, i el 2016 finalitza l'última promoció del cicle formatiu de grau superior oficial, confirmant la universitarització definitiva del sector.

ACILS participa activament en totes aquestes fites, defensant continguts formatius sòlids i la necessitat de garantir qualitat acadèmica. L'associació entén que la professionalització passa necessàriament per la formació superior.

El 2016, coincidint amb el 25è aniversari, s'obre una nova etapa interna. Després d'anys en què diferents juntes directives havien mantingut viva l'associació amb els recursos i el temps de què disposaven, el moviment associatiu havia anat perdent força. La manca de relleus i el desgast acumulat feien cada vegada més difícil sostenir l'activitat i impulsar nous projectes. Es feia necessari un canvi que permetés renovar energies, recuperar la participació de les sòcies i donar un nou impuls a l'entitat. Una nova junta directiva assumeix aquest repte, amb la voluntat de reactivar el moviment associatiu i afrontar la creixent precarietat laboral. El missatge era clar: calia recuperar la lluita per unes condicions dignes i reforçar la cohesió del col·lectiu.

Comunitat, activisme i projecció internacional (2017-2026)

Des del 2016, l'associació intensifica la seva activitat comunitària. Es promou la formació contínua a preus accessibles, xerrades universitàries, activitats per a sòcies i iniciatives d'autofinançament que permeten sostenir projectes formatius. L'objectiu no és només defensar drets, sinó construir comunitat professional.

Entre 2018 i 2023 s'impulsa un dels projectes més ambiciosos de la seva història: Signapp, una aplicació de signes en llengua de signes catalana creada com a eina de consulta i difusió. El projecte exigeix anys de treball col·lectiu i esdevé un referent. El 2023 és presentat en un congrés internacional d'interpretació de llengua de signes a Corea del Sud, aconseguint ressò global. El 2025 rep el premi de Política Lingüística de la Generalitat com a millor iniciativa de foment de la LSC.

Signapp simbolitza una nova etapa: la tecnologia al servei de la llengua i la professió.

Compromís institucional i continuïtat associativa

Al llarg de tota la seva trajectòria, ACILS ha mantingut una presència activa més enllà de les fites puntuals o els projectes concrets. Els membres de les diferents juntes directives han participat en òrgans estatals, han contribuït a l'elaboració de documents de referència i han defensat la llengua de signes catalana i la professió arreu del territori. L'associació ha estat present en seminaris, fòrums i espais de debat professionals, entenent que la representació institucional forma part essencial de la seva responsabilitat.

Tots aquests equips han compartit un fil conductor: el compromís i l'estima per la professió i per la llengua de signes. Aquesta continuïtat, sostinguda generació rere generació, és una de les grans fortaleses de l'entitat.

Paral·lelament, ACILS sempre ha mantingut una activitat constant dirigida a les seves sòcies: formació especialitzada, xerrades, activitats comunitàries i iniciatives que permeten sostenir econòmicament l'entitat i retornar recursos al col·lectiu.

35 anys després: una trajectòria viva

Arribar als 35 anys no és només una celebració cronològica. És la constatació que una professió que va néixer en la invisibilitat ha aconseguit espai acadèmic, reconeixement legal i identitat col·lectiva.

La trajectòria d'ACILS és la suma de generacions d'intèrprets que han sostingut una mateixa convicció: la interpretació en llengua de signes és un servei essencial, una responsabilitat social i una pràctica professional que mereix respecte.

El camí ha estat ple de tensions, negociacions, avenços i retrocessos. Però cada etapa ha reforçat l'estructura col·lectiva. L'associació ha sabut adaptar-se als canvis tecnològics, educatius i socials sense perdre el seu nucli fundacional: defensar la llengua de signes, protegir la professió i garantir drets.

35 anys després, aquella decisió presa el 1991 continua viva. No com a record, sinó com a motor.

I el futur, com el passat, es construeix col·lectivament.

